

Bryssel, 11. toukokuuta 2026
(OR. en)

8313/26
ADD 1

Toimielinten välinen asia:
2025/0550 (COD)

CULT 49	SAN 226
AUDIO 51	IND 258
FREMP 132	COMPET 445
CODEC 696	PROCIV 78
CADREFIN 159	HYBRID 48
FIN 552	DISINFO 33
IA 87	JAI 463
JEUN 59	SERVICES 21
EDUC 120	POLGEN 86
CULT HERIT 12	MI 355
SOC 202	RELEX 519
GENDER 30	INF 106
DIGIT 108	COPEN 139
DATAPROTECT 126	JUSTCIV 55
ANTIDISCRIM 37	DROIPEN 66

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Neuvosto

Asia: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi AgoraEU-ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034 ja asetusten (EU) 2021/692 ja (EU) 2021/818 kumoamisesta

- *Osittainen yleisnäkemys*
- *Bulgarian tasavallan lausuma*

Bulgarian tasavalta on pyytänyt, että neuvoston pöytäkirjaan merkitään seuraava lausuma:

**Bulgarian tasavallan lausuma ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi
AgoraEU-ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034 ja asetusten (EU) 2021/692 ja (EU) 2021/818
kumoamisesta**

Bulgarian tasavalta antaa täyden tukensa sille, että kulttuurialan tukemista jatketaan erillisellä ohjelmalla seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä ja että Luova Eurooppa -ohjelman tärkeimmät toimintalinjat ("Kulttuuri" ja "Media"), tavoitteet ja toimet yhdessä kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman kanssa säilytetään ennallaan sen seuraajassa eli AgoraEU-ohjelmassa. Uudella ohjelmalla voidaan vastata unionin ja sen kansalaisten kohtaamiin kasvaviin haasteisiin ja samalla tarjota tarvittavaa tukea kyseisille aloille, jotta ne voivat jatkaa toimintaansa ja kehittyä tänä geopoliittisten ja teknologisten muutosten aikana.

Annamme vahvan tukemme ohjelman tavoitteille, joita ovat seuraavat: kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden sekä kulttuuri- ja kieliperinnön vaaliminen, säilyttäminen, kehittäminen ja edistäminen, kulttuuri- ja luovien alojen, erityisesti media- ja audiovisuaalialojen, kilpailukykyyn vahvistaminen ja tasapuolisempien toimintaedellytysten edistäminen; taiteellisen ja tiedotusvälineiden vapauden suojaaminen ja vahvistaminen sekä tasa-arvon, aktiivisen kansalaisuuden ja perussopimuksissa ja perusoikeuskirjassa vahvistettujen oikeuksien ja arvojen suojeleminen ja edistäminen.

Bulgarian tasavalta pitää perusoikeuksien edistämistä ja suojeleminen hyvin tärkeänä ja on vahvasti sitoutunut niihin, ja naisten ja miesten tasa-arvo on olennainen osa näitä perusarvoja. Sitoudumme nyt ja tulevaisuudessa perussopimukseen kirjattuihin Euroopan unionin periaatteisiin ja arvoihin.

Bulgaria tukee voimakkaasti unionin pyrkimyksiä torjua kaikenlaista syrjintää perussopimusten ja perusoikeuskirjan mukaisesti ja osallistuu aktiivisesti kaikenlaisen väkivallan ehkäisemiseen ja torjumiseen sekä suojelemaan ja tuen tarjoamiseen sen uhreille.

Olemme tyytyväisiä ohjelman asiaankuuluviin tavoitteisiin ja toimiin, joilla pyritään torjumaan kaikenlaista syrjintää, edistämään perusoikeuksia, tasa-arvoa ja perussopimuksissa ja perusoikeuskirjassa vahvistettuja unionin kansalaisten oikeuksia sekä ehkäisemään ja torjumaan väkivaltaa ja tukemaan sen uhreja.

Valitettavasti **Bulgaria ei voi tukea asetusta koskevan osittaisen yleisnäkemyksen hyväksymistä**, koska nykyinen teksti sisältää käsitteitä, kuten 'sukupuoli-identiteetti' (englanniksi 'gender identity'), joiden katsotaan olevan ristiriidassa Bulgarian perustuslain pääperiaatteiden ja käsitteen 'sukupuoli' (engl. 'sex') (пол) binäärisen tulkinnan kanssa. Bulgarian perustuslakituomioistuin hyväksyi vuonna 2018 päätöksen, jonka mukaan Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin yleissopimus) edistää oikeudellisia käsitteitä, joilla pyritään erottamaan toisistaan biologinen sukupuoli (nainen ja mies, engl. 'sex') ja sukupuoli sosiaalisena rakenteena (engl. 'gender'). Vuonna 2021 perustuslakituomioistuin hyväksyi toisen päätöksen, jossa selvennetään, että perustuslaissa käytetty käsite 'sukupuoli' (engl. 'sex') voidaan tulkita ainoastaan sen biologisessa merkityksessä. Bulgarian valtiosäännössä ja oikeusjärjestyksessä torjutaan tiukasti käsite 'sukupuoli' (engl. 'gender') muuttuvana sosiaalisena rakenteena eikä tunnusteta 'sukupuoli-identiteettiä' (engl. 'gender identity') oikeudellisesti pätevänä kategoriana.

Neuvottelujen aikana maamme pyysi johdonmukaisesti ja rakentavasti, että terminologia yhdenmukaistettaisiin yleisesti tunnustettujen ominaisuuksien kanssa tai muotoiltaisiin siten, että se kunnioittaa kaikkien jäsenvaltioiden erilaisia perustuslaillisia kehyksiä. SEU 4 artiklan 2 kohdan mukaan unioni on velvollinen kunnioittamaan jäsenvaltioiden tasa-arvoa perussopimuksia sovellettaessa sekä niiden kansallista identiteettiä, joka on olennainen osa niiden poliittisia ja valtiosäännön rakenteita.

Koska osittaisen yleisnäkemyksen lopulliseen tekstiin sisältyy käsitteitä, jotka ovat selvästi ristiriidassa Bulgarian perustuslakituomioistuimen sitovan oikeuskäytännön kanssa, Bulgarian on perustuslain mukaan vastustettava sitä.

Bulgarian tasavalta toistaa, että osittaisen yleisnäkemyksen kannattamatta jättäminen ei merkitse asetuksen laajempien tavoitteiden eli syrjimättömän yhteiskunnan edistämisen hylkäämistä vaan sen kansallisen perustuslaillisen identiteetin tarpeellista puolustamista.

Lisäksi Bulgarian tasavalta toteaa, että jos asetus hyväksytään neuvostossa tässä muodossa, se ei velvoita sitä tunnustamaan tai sisällyttämään kansalliseen oikeusjärjestykseensä käsitteitä, mukaan lukien "sukupuoli-identiteetti", jotka pyrkivät erottamaan toisistaan biologisen sukupuolen (nainen ja mies, engl. sex) ja sukupuolen sosiaalisena rakenteena (engl. gender), ja se tulkitsee asetusehdotuksessa käytettyjen käsitteiden kattavan ainoastaan miehen ja naisen biologisen sukupuolen.